

Sygn. akt III CSK 312/07

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Jan Górowski

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B.(...) S.A. w K.

przeciwko T.(...) sp. z o.o. w K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 marca 2008 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 25 stycznia 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala skargę kasacyjną i zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 stycznia 2007 r. oddalił apelacje obu stron sporu i zniósł wzajemnie między nimi koszty postępowania apelacyjnego. Uzasadniając oddalenie apelacji powodowej Spółki stwierdził, że z mocy art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. sprzeciw od wyroku zaocznego powinien być traktowany jako odpowiedź na pozew z konsekwencjami wynikającymi z przepisu art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. Narażenie się pozwanego

na wydanie wyroku zaocznego występuje także w razie złożenia odpowiedzi na pozew po terminie, gdyż takie pismo nie wywołuje skutków prawnych jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma procesowego, stwierdził Sąd odwoławczy.

Nadto Sąd drugiej instancji wyraził pogląd, że w przepisie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. chodzi o takie twierdzenia i zarzuty, które ze względu na stanowisko strony przeciwnej wymagają przeprowadzenia postępowania dowodowego lub tylko konfrontacji stanowisk w trybie art. 212 k.p.c. W ocenie tego Sądu, utrata uprawnienia wynikająca z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. nie dotyczy zarzutu podniesionego przez stronę pozwaną w sprzeciwie od wyroku zaocznego, a mianowicie zarzutu przedawnienia, który w tej sprawie był oczywisty i nie wymaga podjęcia przez strony jakichkolwiek czynności mających na celu prowadzenie postępowania dowodowego.

Za bezzasadne uznał Sąd Apelacyjny powoływanie się przez powódkę na inny niż przewidziany w art. 554 k.c. termin przedawnienia, a to wobec dochodzenia w tym procesie roszczenia o zapłatę za sprzedane stronie pozwanej produkty. Natomiast podniesienie zarzutu potrącenia nie może być w ocenie tego Sądu traktowane jako uznanie niewłaściwe roszczenia strony przeciwnej, gdyż jego wyłącznym celem jest ochrona własnych roszczeń i nie zmierza nawet pośrednio do uznania roszczenia strony przeciwnej, ze skutkiem powodującym przerwanie biegu przedawnienia roszczenia tej strony sporu.

Skarga kasacyjna powódki, zaskarżająca wyrok w części oddalającej jej apelację i orzekającej o kosztach postępowania, oparta została na obu podstawach kasacyjnych.

Zarzuty mieszczące się w ramach drugiej podstawy kasacyjnej obejmują:

- naruszenie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. przez wadliwe przyjęcie, że zgłoszenie zarzutu przedawnienia nie podlega sankcji w postaci prekluzji przewidzianej w tym przepisie;

- naruszenie art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. w zw. z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. przez przyjęcie, że sprzeciw powinien być traktowany jak odpowiedź na pozew, a więc pozwany nie traci uprawnienia do powołania się w sprzeciwie na zarzuty, które zawarł w odpowiedzi na pozew złożonej po upływie terminu wskazanego w art. 479¹⁴ § 1 k.p.c.

Nadto skarżący zarzucił nierozpoznanie w pełni apelacji powoda przez nieustosunkowanie się do zarzutu wywiedzenia powództwa z przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211 ze zm.).

W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucono niezastosowanie art. 20 ostatnio wymienianej ustawy, przewidującego 3-letni termin przedawnienia roszczeń i

błędne zastosowanie krótszego terminu przedawnienia z art. 554 k.c. Nadto skarżąca zarzuca, że podniesienie przez pozwaną zarzutu potrącenia nie może być potraktowane jako uznanie niewłaściwe roszczeń powoda i przyjęcie w konsekwencji, że nie przerywa ono biegu przedawnienia.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej i o przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego, prezentując argumentację na poparcie swojego stanowiska o bezzasadności zarzutów sformułowanych w skardze kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na uwzględnienie.

Rację ma co prawda strona skarżąca w tym zakresie, w którym kwestionuje stanowisko Sądu odwoławczego, że w przepisie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. chodzi jedynie o takie zarzuty, które wymagają przeprowadzenia postępowania dowodowego lub nawet tylko konfrontacji stanowisk w trybie art. 212 k.p.c., natomiast zakaz wynikający z przepisu będącego źródłem prekluzji dowodowej nie dotyczy zarzutu przedawnienia, który strona pozwana podniosła w sprzeciwie od wyroku zaocznego. Takiej, zawężającej wykładni przepisu art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. dokonanej przez Sąd Apelacyjny nie sposób zaaprobować. Wymieniony przepis nie ogranicza bowiem skutków prekluzji dowodowej tylko do określonej kategorii zarzutów, co jednoznacznie potwierdza zresztą orzecznictwo. Sąd Najwyższy wyraźnie stwierdził, że w postępowaniu w sprawach gospodarczych zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń także objęty jest prekluzją procesową z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. (wyrok SN z dnia 28 października 2004, III CK 442/03, niepubl.), a pozwany w sprzeciwie od wyroku zaocznego zobowiązany jest podać wszystkie twierdzenia, zarzuty i dowody na ich poparcie. Ponieważ w przepisie art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. ustawodawca nie zawarł, z wyjątkiem kryterium temporalnego, żadnych innych kryteriów prekluzji, przeto w orzecznictwie jednoznacznie przyjęto, że przepis ten dotyczy wszystkich spóźnionych twierdzeń zarzutów i dowodów, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (uchwała SN z dnia 17 lutego 2004, III CZP 115/03, OSNC 2005, nr 5, poz. 77; uchwała SN z dnia 4 czerwca 2004 r., III CZP 28/04, OSNC 2005, nr 1, poz. 3; wyroki SN z dnia 29 września 2004 r., II CK 183/04, niepubl.; z dnia 28 października 2004 r., III CK 442/03 niepubl., z dnia 19 stycznia 2005 r., I CK 410/04 niepubl., z dnia 20 maja 2005 r., III CK 593/04, niepubl.). Powyższe stanowisko skład orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela. Trafność tego zarzutu skargi kasacyjnej nie ma jednak żadnego wpływu na zaskarżone rozstrzygnięcie, ponieważ

strona powodowa nie kwestionuje faktu, że pozwana powołała się na zarzut przedawnienia w sprzeciwie od wyroku zaocznego, a to uchroniło pozwaną od negatywnego dla niej skutku prekluzji dowodowej.

Nietrafny okazał się natomiast zarzut skargi kasacyjnej naruszenia art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. w zw. z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c., a kwestionujący pogląd Sądu Apelacyjnego, że z mocy pierwszego z wymienionych przepisów sprzeciw od wyroku zaocznego powinien być traktowany jak odpowiedź na pozew, z konsekwencjami wynikającymi z art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. Pogląd Sądu drugiej instancji jest trafny, ponieważ jest wyrazem prawidłowej wykładni przepisu art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. Strona skarżąca błędnie posługuje się bowiem sformułowaniem „...odpowiedź na pozew złożona po upływie terminu...” ponieważ uchybienie określone w art. 479¹⁴ § 1 k.p.c. terminowi wniesienia odpowiedzi na pozew skutkuje tym, że złożonego pisma nie można już traktować jako odpowiedź na pozew, a wyłącznie jako pismo procesowe, które nie może zapobiec możliwości wydania wyroku zaocznego, a to wobec brzmienia art. 479¹⁸ § 1 k.p.c. W tej sytuacji, wynikający z art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. obowiązek odpowiedniego stosowania art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. do sprzeciwu od wyroku zaocznego oznacza, że w sprzeciwie tym pozwany jest uprawniony i zarazem zobowiązany podać wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody i to nawet bez względu na to, czy wcześniej złożył pismo procesowe, które błędnie nazwał „odpowiedzią na pozew” wskutek uchybienia terminowi do jej złożenia. Co więcej, w orzecznictwie przyjmuje się nawet, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia dopiero w piśmie uzupełniającym w wyznaczonym terminie brak sprzeciwu (wskutek wdrożenia trybu określonego w art. 130 § 1 k.p.c.), nie może być uznane za spóźnione z punktu widzenia kryterium temporalnego przewidzianego w art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 479¹⁸ § 3 k.p.c. (v. uzasadnienie wyroku SN z dnia 20 maja 2005 r., III CK 593/04, niepubl.).

Sformułowany w skardze kasacyjnej zarzut nierozpoznania w pełni apelacji strony powodowej nie poddaje się kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego, ponieważ strona skarżąca nie wskazała przepisu prawa, którego naruszenia miałby dopuścić się Sąd drugiej instancji, a nie jest zadaniem Sądu Najwyższego czynienie w tym przedmiocie przypuszczeń czy hipotetycznych założeń. Strona skarżąca zobowiązana jest wskazać w skardze kasacyjnej przepis prawa, którego naruszenie zarzuca Sądowi II instancji, a uchybienie temu obowiązkowi czyni bezprzedmiotowym sformułowany zarzut.

W tym stanie rzeczy oceny kolejnych zarzutów podniesionych w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej należało dokonać z uwzględnieniem stanu faktycznego sprawy będącego podstawą orzekania dla Sądu odwoławczego.

Nietrafnym okazał się zarzut naruszenia art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, przez jego niezastosowanie oraz wadliwe zastosowanie art. 554 k.c. Ocena prawidłowości subsumpcji przepisu prawa materialnego musi bazować na odpowiednich ustaleniach faktycznych. Sąd odwoławczy ustalił, że strona powodowa dochodziła w niniejszej sprawie roszczenia o zapłatę za sprzedane stronie pozwanej produkty. Przyjęcie takiej podstawy faktycznej dochodzonego powództwa i brak skutecznego zakwestionowania ustaleń przez skarżącą uzasadniał trafność zastosowania przez Sąd Apelacyjny przepisu art. 554 k.c. i przewidzianego w nim krótszego terminu przedawnienia. W konsekwencji niezastosowanie przepisu art. 20 u.z.n.k. nie stanowiło naruszenia tego przepisu przez Sąd odwoławczy przy uwzględnieniu wskazanej przez powódkę podstawy faktycznej dochodzonego powództwa.

Strona skarżąca nie ma racji zarzucając Sądowi Apelacyjnemu błędne przyjęcie, że podniesienie przez pozwanego zarzutu potrącenia nie może być potraktowane jako uznanie niewłaściwe roszczeń powoda w rozumieniu art. 123 k.c. i w konsekwencji błędne uznanie, że podniesienie tego zarzutu nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia powoda. Zważyć bowiem należy, że z uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 19 października 2007 r., III CZP 58/07 (dotychczas nieopublikowanej) jednoznacznie wynika, iż podniesienie przez pozwanego zarzutu potrącenia przerywa bieg przedawnienia jego roszczenia (a więc wyłącznie roszczenia pozwanego) i to tylko do wysokości wierzytelności dochodzonej przez powoda. Nie jest więc trafne stanowisko strony skarżącej, a sprowadzające się do wyrażonego w uzasadnieniu skargi kasacyjnej poglądu, że podniesienie przez pozwanego zarzutu potrącenia skutkuje uznaniem także roszczenia powoda i przerywa bieg przedawnienia ostatnio wymienionego roszczenia. Przerwanie biegu przedawnienia roszczenia powódki wymagałoby wyraźnego uznania tego roszczenia przez stronę pozwaną.

Takiego charakteru nie miało natomiast podniesienie przez pozwaną zarzutu potrącenia, którym pozwana przerwała jedynie bieg przedawnienia swojego roszczenia i to do wysokości wierzytelności dochodzonej przez powódkę.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, działając na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. oraz na podstawie § 6 pkt 7 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r., w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).